

Examenopgaven VMBO-GL en TL

2004

tijdvak 1
dinsdag 25 mei
13.30 – 15.30 uur

NEDERLANDS LEESVAARDIGHEID CSE GL EN TL

NEDERLANDS LEESVAARDIGHEID VBO-MAVO-D

Bij dit examen horen een uitwerkbijlage en een tekstboekje.

Beantwoord alle vragen en maak de samenvattingsopdracht in de uitwerkbijlage.

Dit examen bestaat uit 33 vragen en een samenvattingsopdracht.
Voor dit examen zijn maximaal 45 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten maximaal behaald kunnen worden.

**TEKST 1 STEEDS MEER JONGEREN VATBAAR VOOR ZIEKTE VAN
KORSAKOV**

- 1p ● 1 Wat is de functie van de eerste alinea van de tekst?
De schrijver wil met alinea 1 het onderwerp inleiden door
A een gegeven uit het artikel naar voren te halen.
B een precieze beschrijving van het centrale probleem te geven.
C een samenvatting van het artikel te geven.
D een belangrijk advies voorop te plaatsen.
- 1p ● 2 De alinea's 3 en 4 vormen samen een geheel.
Welk kopje geeft het beste de inhoud weer van de alinea's 3 en 4?
A De geschiedenis van het alcoholgebruik
B De leeftijdsgrens voor verkoop van alcohol
C Jongeren en alcoholgebruik
D Redenen voor overmatig alcoholgebruik
- 1p ● 3 De alinea's 5 tot en met 8 vormen samen een geheel.
Welk kopje geeft het beste de inhoud weer van de alinea's 5 tot en met 8?
A Aantallen Korsakov-patiënten
B Alcoholmisbruik op vakanties
C De genezingskans van Korsakov-patiënten
D De ziekte van Korsakov
- 2p ○ 4 In het artikel wordt de vraag gesteld hoe gevaarlijk een kratje bier is. (regel 8)
→ Welke twee gevaren van veel drinken in de jeugd worden in alinea 7 genoemd?
- 1p ● 5 “Om de ziekte van Korsakov te krijgen moet je het wel heel erg bont maken.”
(regels 89-89)
Wat bedoelt dr. H. Slingeland met deze zin?
Om de ziekte van Korsakov te krijgen moet je
A al op 11-jarige leeftijd met drinken beginnen.
B een aantal jaren achtereen alcohol drinken en ongezond eten.
C veel alcohol drinken na je veertigste.
D vooral slecht eten tijdens je vakantie en in het weekend.
- 1p ● 6 Wat is de inhoud van alinea 8?
In deze alinea
A geeft de schrijver adviezen aan oudere en jongere drinkers.
B spreekt een deskundige over een nieuwe geneesmethode.
C trekt de schrijver de conclusie dat jongere drinkers altijd genezen.
D vat een deskundige de genezingskansen samen.
- 1p ● 7 “In een medisch rapport uit 2001 is te lezen dat de Nederlandse jeugd steeds jonger begint te drinken, en ook steeds meer.” (regels 38-41)
Welk gegeven uit de tekst heeft op hetzelfde feit betrekking?
A De gemiddelde drankconsumptie is in Nederland al jaren stabiel.
B De kosten die overmatig alcoholgebruik met zich meebrengt, zijn enorm hoog.
C Het aantal Korsakov-patiënten stijgt bij de vrouwen sneller dan bij de mannen.
D Sinds 1990 is het percentage zware drinkers onder jonge mensen gestegen.

- 1p ● 8 Welke zin geeft het beste de hoofdgedachte weer van het artikel?
- A De risico's van overmatig en langdurig alcoholgebruik zijn vele malen groter voor de oude drinker dan voor de jonge drinker.
 - B Deskundigen signaleren een toename van Korsakov-patiënten door een onverstandige levenswijze tijdens vakanties.
 - C Nederlandse jongeren drinken op steeds jongere leeftijd en vooral als ze op vakantie zijn.
 - D Veel jongeren nemen de gevaren van het drinken van alcohol niet serieus en lopen daardoor ernstige gezondheidsrisico's.
- 1p ● 9 Een schrijver van een artikel kan gebruikmaken van:
- 1 feiten
 - 2 zijn eigen mening
 - 3 de mening van anderen.
- De schrijver van dit artikel maakt gebruik van:
- A alleen 2.
 - B alleen 1 en 2.
 - C alleen 1 en 3.
 - D alleen 2 en 3.
- 1p ● 10 Wat is het voornaamste doel van de schrijver met deze tekst?
- Het voornaamste doel van de schrijver is
- A de lezer ertoe aansporen om alcohol voortaan te laten staan.
 - B de lezer adviseren over alcoholgebruik tijdens de vakanties.
 - C de lezer informeren over de gevaren van overmatig alcoholgebruik.
 - D de lezer overtuigen van gevaren van het Nederlandse alcoholbeleid.

TEKST 2 BELONINGSVERSCHILLEN

- 1p ● 11 Hoe wordt het onderwerp van de tekst in alinea 1 ingeleid?
- Het onderwerp van de tekst wordt in alinea 1 ingeleid door gebruik te maken van
- A een conclusie vooraf.
 - B een korte samenvatting van de tekst.
 - C een pakkend detail uit het onderwerp.
 - D een voorbeeld.
- 1p ● 12 Buiten de inleiding en het slot kunnen we tekst verdelen in drie delen:
- deel 1: alinea's 2 tot en met 5
 - deel 2: alinea's 6 en 7
 - deel 3: alinea's 8 en 9.
- Welk kopje geeft het beste de inhoud weer van deel 1? (alinea's 2-5)
- A Mannen presenteren zich goed
 - B Toekomstperspectief voor mannen en vrouwen
 - C Verklaringen beloningsverschil man/vrouw
 - D Vrouwen vinden werk niet het belangrijkste

- 1p ● **13** Welk kopje geeft het beste de inhoud weer van deel 2? (alinea's 6 en 7)
- A Beloning van deeltijders
 - B Carrière mogelijkheden van vrouwen
 - C Overheid als werkgever
 - D Positie van deeltijders
- 1p ● **14** Welk kopje geeft het beste de inhoud weer van deel 3? (alinea's 8 en 9)
- A Discriminatie door werkgevers
 - B Invloed van West-Europese allochtonen
 - C Loonverschillen tussen allochtonen en autochtonen
 - D Marokkaanse werknemers slechtst betaald
- 2p ○ **15** Vrouwen verdienen minder dan mannen in gelijkwaardige functies. In alinea's 3 en 4 worden daarvoor twee verklaringen gegeven.
→ Noem deze twee verklaringen. *Gebruik per verklaring niet meer dan 20 woorden.*
- 1p ○ **16** Over het werk dat deeltijders doen, staat in alinea 5: "Meestal betreft het dan 'tweederangs baantjes' die weinig met hun oorspronkelijke beroep te maken hebben." (regels 66 – 68)
→ Citeer het zinsgedeelte uit alinea 6 waarin staat dat dit probleem zich niet voordoet bij deeltijders binnen de overheid.
- 1p ● **17** Hoe wordt de tekst afgesloten in alinea 10?
In alinea 10 wordt
- A de mening van de schrijfster weergegeven.
 - B een conclusie weergegeven.
 - C een nieuw aspect van het onderwerp genoemd.
 - D een samenvatting gegeven.
- 1p ● **18** Wat is het voornaamste doel van de schrijfster met deze tekst?
- A Zij wil dat de lezers een bepaald standpunt over beloningsverschillen overnemen.
 - B Zij wil de lezers tot actie tegen beloningsverschillen aansporen.
 - C Zij wil de lezers uitleggen waardoor beloningsverschillen ontstaan.
 - D Zij wil haar persoonlijke mening over beloningsverschillen weergeven.
- 1p ● **19** Een schrijver van een artikel kan gebruikmaken van:
1 feiten
2 meningen van anderen
3 een eigen mening.
De schrijfster van dit artikel maakt vooral gebruik van:
- A 3.
 - B 1 en 2.
 - C 1 en 3.
 - D 2 en 3.

- 1p ● 20 Welke zin geeft de hoofdgedachte van het artikel 'Beloningsverschillen' het beste weer?
- A Bij de overheid zijn de beloningsverschillen kleiner dan in het bedrijfsleven.
 - B Bij mensen met gelijkwaardige functies komen soms grote beloningsverschillen voor, waarvoor uiteenlopende verklaringen zijn te geven.
 - C Hoewel er grote verschillen in beloning bestaan, maken mensen zich daar meestal niet echt druk om, behalve als die verschillen bij collega's voorkomen.
 - D Vrouwen verdienen meestal minder dan mannen in gelijkwaardige functies, omdat vrouwen andere dingen in het werk belangrijk vinden dan mannen.

TEKST 3 JE BENT EEN RUND

- 1p ● 21 Een afbeelding in een advertentie kan verschillende functies hebben. De afbeelding
1 trekt de aandacht.
2 verduidelijkt de tekst.
3 voegt een nieuw inhoudselement aan de tekst toe.
Welke functies heeft de afbeelding in deze advertentie?
- A alleen 1 en 2
 - B alleen 1 en 3
 - C alleen 2 en 3
 - D 1, 2 en 3
- 1p ● 22 Wat is het belangrijkste doel van deze advertentie?
- A amuseren
 - B gevoelens uitdrukken
 - C informeren
 - D overtuigen
- 1p ● 23 Voor wie is deze advertentie vooral bedoeld?
- A voor omstanders bij vuurwerk
 - B voor slachtoffers van vuurwerk
 - C voor vuurwerkgebruikers
 - D voor vuurwerkverkopers

TEKST 4 WAT DENKT DE COMPUTER WEL?

- 1p ● 24 Wat is de functie van alinea 1 en 2?
In alinea 1 en 2 leidt de schrijver het onderwerp van de tekst in door
- A de huidige stand van zaken te schetsen.
 - B een anekdote over het onderwerp te vertellen.
 - C een historisch overzicht te geven.
 - D een samenvatting van de tekst te geven.
- 1p ○ 25 "... maar eens zal de mens zijn troon moeten opgeven." (regels 6-7)
→ Citeer een zin uit het tekstgedeelte alinea's 4 en 5 waarin dezelfde opvatting staat.

- 1p ● **26** Jagers op Akkerhuis stelt: "Maar ooit ... menselijke hersenen." (regels 17-20)
In welke alinea zwakt Jagers op Akkerhuis zelf deze bewering weer het duidelijkst af?
A alinea 8
B alinea 9
C alinea 10
D alinea 11
- 1p ● **27** Welk verband is er tussen alinea 2 en 3?
A Alinea 3 beperkt het gestelde in alinea 2.
B Alinea 3 noemt het gevolg van het gestelde in alinea 2.
C Alinea 2 en 3 vormen een tegenstelling.
D Alinea 2 en 3 vormen samen een opsomming.
- 1p ● **28** Na de inleiding kunnen we de tekst verdelen in drie delen:
deel 1: alinea's 3 en 4
deel 2: alinea's 5 tot en met 8
deel 3: alinea's 9 tot en met 11.
Welk kopje geeft het beste de inhoud weer van deel 1? (alinea's 3 en 4)
A De computer heeft veel vijanden
B De computer kan niet de baas zijn
C De computer verliest terrein
D De computer wint
- 1p ● **29** Welk kopje geeft het beste de inhoud weer van deel 2? (alinea's 5-8)
A Er zijn overeenkomsten en verschillen
B Grote plannen zijn duur
C Het succes van de computer staat vast
D Iemand moet een beslissing nemen
- 1p ● **30** Welk verband is er tussen alinea 10 en 11?
A Alinea 11 geeft een verklaring voor het gestelde in alinea 10.
B Alinea 11 noemt een gevolg van het gestelde in alinea 10.
C Alinea 10 en 11 versterken elkaar.
D Alinea 10 en 11 vormen samen een tegenstelling.
- 1p ● **31** Welke zin geeft het beste de hoofdgedachte van deze tekst weer?
A Computerexperts zijn bezig met de ontwikkeling van een robot met een menselijk brein, die ook liefde kan geven.
B De mens moet de computer niet bestrijden, maar met de computer samenwerken.
C Deskundigen verwachten dat er intelligente computers met eigen gevoelens zullen komen, maar er is nog veel onzeker.
D De ontwikkeling van de denkende naar de voelende computer zal voor de mens ingrijpende gevolgen hebben.

- 1p ● 32 Een schrijver van een tekst kan gebruikmaken van:
1 feiten
2 zijn eigen mening
3 de mening van anderen.
Waarvan maakt de schrijver van deze tekst gebruik?
A alleen 1 en 2
B alleen 1 en 3
C alleen 2 en 3
D 1, 2 en 3
- 1p ● 33 Wat is het doel van de schrijver met deze tekst?
A de lezer informeren
B de lezer overtuigen
C de lezer waarschuwen voor een gevaar
D zijn eigen gevoelens op de lezer overbrengen

TEKST 5 SAMENVATTINGSOPDRACHT HET BELANG VAN BABBELLEN

- 10p ○ 34 Vat de tekst *Het belang van babbelen* samen in maximaal 150 woorden. Besteed daarbij alleen aandacht aan de volgende onderdelen van de tekst:
1 de oorzaak van het grote leervermogen van baby's
2 het advies dat Riksen aan opvoeders geeft op basis van onderzoek
3 het doel van Riksens advies
4 de drie adviezen die Tavecchio aan opvoeders geeft
5 de twee groepen waarbij de Amerikaan Belsky onderzoek deed
6 twee mogelijke gevolgen van langdurig verblijf van kinderen in de crèche.
→ Schrijf je samenvatting **in de uitwerkbijlage** in volledige zinnen. *Gebruik geen telegramstijl.*